Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium Officii ordinis Praedicatorum, pars hiemalis - Cod. St. Peter perg. 10

Elsass, [2. Hälfte des 13. Jh.]

Sonderteil (Nachtrag)

urn:nbn:de:bsz:31-27590

Visual Library

De scā agnete lcōes ser

Cum ī toto mundo ales
uirgineus flos ma-
rie. inmarcessibiles coro-
nas inectat: ⁊ ceptrige-
ra pudoris aulam. īma-
culato conserue affectu: eo
usq; pseuerauit integritas
ad palmā: ut puellis tro-
pheū sctātis arripet. ⁊ p
uestigia matris uirgīs.
ad celeste thalamū puē-
ret. Hinc ē qđ anulo fi-
dei agnes se asserit sub-
arratā. ⁊ clamat se con-
strictā amore. Bqm mu-
tabile uirgib; uirgo m̄
i tradidisti exemplū. Bq;
scīn pectorib; dandū uir-
gineis tribuisti responsū:
cōtempnendo mundi diuici-
as: exercitando carnis cō-
cupiscencias: ⁊ solam pul-
critudinē xp̄i adamando.

Accedite ad puel- Lcō. ij.
lam puelle: ⁊ discite
ī annis infancie. qua-
les ī pectore suo arta amo-
ri xp̄i flammas accen-
dit. Dicit se amatori ser-
uare fidē: ⁊ ei corp᷒ cōcupisc-
cere solū q̄ pamore homi-
nū. nō recusauit ītentū.
Discite uirgines xp̄i a-
morē in puella feruentē:
⁊ omīs mūdi diuicias ue-
lud stercora recusantem.

Ideo enī scōr̄ p litterās Lc. iij.
tradunt exempla. ut un-
usq; p qualitate sexus ⁊
p etate annorū modū
sui ppositi teneat: ⁊ sic
p uginē uirgines. ita p cō-
iugē coniuges uicere scīm.
p xp̄i amore studeant. ac
repugnatōe animi. mū-
di dulcia recusantes ⁊ ci-
ū recusantes austera:
ad delectatōes ppetuas
⁊ ad etna gaudia ptin-
gant. Hec dicētes ū m-

G. B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

nuperamus ꝯiugiũ cas
ta cõmcia: si pseuãnaã
adorñamus uirginũ.
Non enĩ uirginitatis
malis reb; sup ponen
da ẽ. set ẽ reb; optimis
pferenda. Que enim
mũdis mũdior: ꝛ scis
ẽ scior. ñ indiget malaꝝ
rerũ uituperacõe lau
Xpi Lcō pma. dari.
uirgines matrẽ lu
mis subsequantur. Hu
ius pedissequa agnes
beatissima. magnũ de
se pudicicie excitauit
exemplũ: cũ uirginitatẽ
ptulit uite. omnẽqz
a se amorẽ terrenũ. p am
ore celestẽ expellẽs: tro
pheũ crucis xpi arripu
it. ꝛ tam cont̃ libidĩes
qm̃ eciã cont̃ uniũsa
supplicia. fide poci ar
mata qm̃ ferro. fortr

dimicauit ꝛ uicit. Lc. ij.
Aspicit deniqz blan
dientẽ ꝛ cõtẽnit: mi
nantẽ incendiũ atten
dit ꝛ ridet. Nesciat aliqd
amare qd tĩuit. ꝛ dum
nimis uirginitatẽ dili
git: nec ludibria. nec flã
mas. nec supplicia. neqz
carnifices. postremo n
gladiũ furentis percusso
ris expauit. Currit ru
mor extincti funeris. ru
it turba fit clamor ethe
ris. dampnat agnem
magica opis. Adest pat
furens p cetis reã clamãt
patrati sceleris damp
Compellit Lc. iij. Cnaut
uigo ornamenta susci
pe corporis: sz cõtẽnit. qui
a iam sceperat mentis.
Et qz ñ de elegancia cor
poris humani. placẽ stu
debat: qz timebat de se

ditate anime cũ o dis
plice. dabat intus p fi
dem sue m̃tis candorem.
pulcritudinẽ excolebat
anime. Et q̃ntũ cupie
bat ut aĩam suã pulcrã
facer': tantũ in sua aĩa
erubescebat se ẽe formo
sam? tantoq; studens dis
plice carnalib; incar
nis aspectu: quo xp̃o in
stitit. & angelis ei cpla
ceret. Virgo suplex defix
is genib; orat xp̃m. per
fusa fletib;: clamat iũcta
ad celũ manib;. Rectum
nus agnetis p̃ab; xp̃m
monet colendũ genitab;
Natalis Dñica in Fock
ẽ scẽ agnetis. scẽ Ag.
mirentur uiri. ñ despe
rent puuli. Stupeant
nupte. mirent' innupte
& imitent'. Set qd dignũ
de ea loqui possumus.

cui nec nom̃ q̃de uacuũ
laude lucis fuit: Deuo
cio sup etatẽ uirtus sup
naturã: ut m̃ uideatur
ñ hõis huisse nom̃. s;
oraculũ martiris qd
idicauit ẽet futura. Ha
beo tñ vñ subsidiũ in cõ
parer'. Nom̃ virgis titu
lus ẽ pudoris. Appellabo
martirẽ p̃dicabo uirginẽ
~~uirginẽ~~. Satis ẽ plixa.
laudatio q̃ ñ querit' s;
Re.ij. tenetur.
Rant igr̃ ingenia e
eloquentia cticescat:
vox una. oĩm p̃conũ
ẽ. Hanc senes. hanc
iuuenes. hanc pueri
canant. Nemo ẽ lau
dabilior q̃m q̃ ab omi
b; laudari potest. Et
homines. tot & p̃cones
q̃ martirẽ p̃dicant dum
loquunt'. hec xiii anorũ

Amb. de virg. l. i

simplex et plectorum mar
tirium fecisse traditur. Ne
detestabilior crudelitas.
que nec minusculae pe
percit etati. Immo ma
gna vis fidei que etiam
testimonium ab illa in
venit etate. Lc. iij.
Fuit ne in illo corpus
culo vulneri locus?
Et que non habuit quo ferrum
reciperet. habuit quo fer
rum vinceret. At ista nec e
tatis puelle. torvos etiam
parentum vultus. non fer
re posse. et acu districta
solent puncta flere quasi
vulnera. Hec cruentas
carnificum manus in
pavida. hec stridentium
gravibus immobilis tracti
bus cathenarum. nunc furen
tis mucroni militis
totum offerre corpus.
mori adhuc nescia ser
vata. vel si ad aras inv
ita raperetur. tendere christo
inter ignes manus. atque
in ipsis focis sacrilegis tro
pheum domini signare vic
toris. nunc ferratis colla
manusque ambas inse
rere nexibus. Sed nullus
tam tenuia membra poterat
nexus includere. Lc. iiij.
Novum martirii genus.
nondum idonea pe
ne. et iam matura victori
e. certare difficilis. facilis
coronari. magisterium
virtutis implevit. que
preiudicium habebat eta
tis. Non sic ad thalamum
nupta properaret. ut ad
supplicii locum. leta succes
su gradu festina. vir
go processit non intorto cri
ne caput compta. sed christo
non flosculis redimita sed
moribus. Lc. quinta.

Flevere omnes ipsam sine fletu. mirati plerique quod tam facile vite sue prodiga. quam nondum hauserat. iam quasi perfuncta donaret. Stupere universi quod iam divinitatis testis existeret. que adhuc arbitra sui per etatem esse non posset. Effecit denique ut ei de deo crederetur. cui adhuc de homine non crederetur. Quia quod ultra naturam est de auctore nature est. Lc. vj.

Quanto terrore egit carnifex ut timeretur. Quanto promisso blandiens ut suaderet. Quantorum vota ut sibi ad nuptias perveniret. At illa. Et hec sponsi iniuria est. expectare placiturum. Qui me sibi prior elegit accipiet. Quid percussor moraris? Pereat corpus quod amari potest oculis quibus nolo. Stetit. oravit. cervicem inflexit. Cerneres trepidare carnificem. quasi ipse addictus fuisset. tremere percussoris dexteram. pallere ora. alieno timentis. cum puella non timeret suo. Habetis igitur in una hostia duplex martirium. pudoris et religionis. virgo permansit et martirium obtinuit. Quid agis Demetrias? Cur pudiciciam tanto pavore defendis? Libertate opus est et audacia. Si te virorum exempla non provocant. hortetur faciatque securam beata martir agnes que etatem vicit et tirannum et titulum castitatis martirio corona

Sanctus Ieronimus in epistola ad demetriadem virginem

uit. Omnium gentium
litteris atque linguis. pre
cipue in ecclesiis vita
agnetis laudanda est.
Turbatur iuuenis Lc. i.
a puella contem
ptus: et se muneribus com
placere existimans. aurum
gemmas congeminans.
uestes sericas preciosa con
nectat. Sed quia Christi cari
tas. pecunie precium non
habet: virginitas sa
cratissima in suo gra
du. usque in sanguinis
effusionem permansit: quoniam
suo illam sanguine sub
arrauerat Christus. Lc. ii.
Ad concupiscentiam igitur
reuertitur census:
et incorrupta virginitas
Christo semel oblata perdu
rat. Discant virgines
Christi normam puella
ris exempli. et oblata

sub specie pietatis mu
nuscula virorum. tota in
tencione respuunt: et quasi
rabidi canis morsus.
omni cum gaudio recusa
te. A quo non recepis quod
timeas dei. non accipias
quod diligas mundi. Lc. iii.
Accipe sed quam amori et
Deo proficias. Nova
censaque ab homine consecu
ta fueris censum: sic acci
pe. ut te sponsam Christi
euocas. Videt ille intus
in mente quod facias: et quoniam
expetent eius virgines
committeris. attendit. [illegible]
~~Flammas stans in medi~~
~~o puella pacato domi~~
~~nus premunita. gra~~
~~ta gaudens obsequio tem~~
~~tat dei filio paruna mel~~
Vi In octaua sancte Agnetis
dete quoniam Sex. Lc.
ta agnes sequitur mari

eam probrobria. nul
lū potuit formidare su
plicū. cui etiā lupa
nar turpitudinis. locꝰ
efficiat͛ orationis. Et ubi
diabolus ei ignominiā
corruptōis ꝑparauerat.
illic eam eripe fecit do
minus coronā sue ui
ginitatis ⁊ palmam
hec ē in suis sedibꝫ hos
tes uincere. captiuā duc
tā uirginē ad penetra
bilia regis libidinū.
ipm regē a uirgīe quia
captiuauerat uictum
⁊ uictū cū uirgis trium
pho exire. Lcō secunda.

Qui tenuerat teneꝰ
ē. Qui traxerat trac
tus ē. Qui occidē se puta
bat. occisus ē. Deniqꝫ
ut probemus diabolū
a uirgīe ista supatū. fu
isse uictū. illius inimi

cus facti. ad animum re
uocemus. quē etia ag
netis infanciā sic arma
uerat inimicus. ut nu
dam facet trahi ꝑ uul
gos ad lupanar. sb uoce
ꝑconantis ducis. ipsum
ad libidinē inuitantis

Tunc ḡ ducē fuisse
diabolū nemo Lc. iii.
q dubitet. ⁊ uicto duce.
ipsm supatū eē omibus
notū est. Supatis aūt cū
duce suo ipsis. tirannū
teneri captiuū omibꝫ pa
ter. Constat ḡ diabolū su
patū. quociens ꝯ uirgi
nē arripuit arma. Nam
expoliata uirgo. cuibꝫ tegi
t. ⁊ nudata ab hominibꝫ
malis. uestit͛ ab anglis
bonis. ⁊ dampnata in
prostibulo turpitudinis
in gremio apparuit casti
tatis. Lectō quarta.

Efficitur oratorium an-
gelorum. locus qui proditor
fuerat animarum. et in quo
naufragaverat castitas
illic coronata est virginitas.
Denique ipsos quos pecco ad
libidinem invitaverat. vir-
go ad castitatem optinuit.
et quos diabolus ad eum inqui-
natos induxit illa a se
mundos eiecit. Lc. v.

Omnis namque singil-
latim ingressi. in-
altius sustinuit ingres-
sum. quem egressum dominum non
crederet mundum. se ex-
hibebat inmundum. Sed
ingressus ad libidinem.
ad orandum dominum men-
tis virginis tenebatur. et exi-
bat inde servus dei. qui
servus diaboli fuerat in-
gressus. et tot sancti christi auc-
tores quot diabolus corru-
ptores virginis invenisse

se putaverat. Lc. vi.

Remansit itaque iu-
venis qui probationis
huius auctor extiterat qui se
putabat defensorem virginis
superare. Hic splendorem
domini provocaret ad luctum.
vitam quam videbatur habere
amisit. et mortem quam que-
rebat invenit. Succe-
dunt ridentibus lacrime.
et insultantibus finem
lamentationes inposuit.

Beatissima Athale virginis.

Athala virgo. cuius
hodie natalem celebra-
mus. ex nobilissimis
gallie progenitoribus. tem-
poribus Kilterici regis. in
provincia alsacie oriunda
fuit. Pater eius dux adel-
bertus. et mater eius ger-
lindis extiterunt secundum ge-
nus seculi principes. et ex-
cellentes. apud altissimum

uero cuius preceptis obedi
ebant excellsiores. Adel
ricus ii. pr sce odilie. qui
cenobium hohenburc de
suo iure fundauit. hu
ius auus fuit. Lc̄o sexta.

Genitores autem nobi
les et iusti: filiam suam
athalam cum duabus sororibus
eius eugenia et gunde
linde: sub disciplina dei
erudierunt. Que audi
entes deuotionem beate o
dilie: que tunc conuentum
ancillarum dei. concessione
patria hohenburc reli
giose regebat: ad ipsam
domum. oblite patris confuge
runt: ut ei exemplis insis
terent? ubi dum pauperes
humiliter manerent. x̄ ra
uirgo athala cum sca odi
amita sua. preceptis sce et
Di. R̄c. iii. iuste uiue
Uiua ergo Chat.

inspirante gratia. dux a
delbertus pater eius uir xpia
nissimus: ut imitator
fieret bonus patris sui:
qui supradictum cenobium
in honore dni et matris eius
construxerat: rōnabili de
libatione. in urbe argen
tina. secus fluuium brusce
cenobium construxit: quod u
sui quos triginta canonica
rum et quatuor canonicorum
deo ibi famulancium: mul
tis cum prediis preciose dita
uit. in honore sci stephani
prothomartiris: et auctoritate
regum et principum confirmauit.
Ad quod cenobium sca atha
la postmodum declinauit: et ab
omni conuentu in abbatissam
quamuis contradicens eligitur
et ordinatur. Lc̄o quarta.

Multa sollicitudine
dictis factisque preesse
studuit: administrationem

i sorores. miam i paupe
res. hospitalitate inpe
grinos venerent excolu
it. Vigiliis. ieiuniis et
oracoib; insistens. omis
mudi vanitates contem
pnes. ad eade hortabat
sacras sorores. quas cu
ymnis et psalmis do iu
gie servire edocuit. Post
hec beata gerlindis ma
ter ei e defuncta. cuius
corpus ab ea in basilica
sci stephani. prout decuit
venerabilit e tumulatu
Deinde pt mlt **lco. v.**
tu temporis. pr eius
balchilda virgine piam
et modesta. legittime si
bi copulavit. Quidam
eui ex nimio suor miss
tor. cosilio malignan
ti. ipm duce nescientem
i capite telo percussit. do
lore u vulneris crescente.
csensu uxoris sue. om
nes possessiones suas.
monasterio sci stepha
ni. in comuni esse donavit.
et mortuus ibidem e se
pultus. **Lco sexta.**
Nec multo pt beata
balchildis. ad eter
na vocat gaudia. et mor
tua ut dux beatus iu
ius iusserat. apud scm
stephanu i tumba bea
te gerlindis e sepulta.
Denique sca odilia. ad ce
li transivit palacia. cui
sepulture cu sororib; su
is. egregia di virgo a
thala qui interfuisse. i hac
valle lacrimar posita.
madata dei iugit medi
tando. spe sca gra vitam
sua tam pudice et humilit
instituit. ut n superiore
s; omib; iferiore atten
deres. Divinar g haur

inscia scripturarum anti
quorum dicta patrum memo
rie retinebat. Lco. vij.

Inter cetera domini eloquia.
de decem virginibus quinque
fatuas attendens. immi
tans prudentes. concerta
ns in unum dilectissimus
sororibus in xpo. regulam
eis canonicam. femineo
sexu facilius quam sancti bene
dicti obseruabilem earum
consensu instituit. omnibus
que ordine bono disposi
tis. cum placuisset altissi
mo. gravi afflicta egritudi
ne. orationibus dilectarum so
rorum se commendans. per
cepta dominici corporis eucha
ristia. ad dominum perenniter
gavisura migrauit. Rx viij.

O quanto plan
cto deuote sorores.
sacerdotes. viri et muli
eres. eius obitum deplorabant

Cuius corpus in ecclesia bea
ti stephani cum psalmo
rum frequentatione. per
quinque ebdomadas ex
nimio affectu sororum. di
que ordinatione custoditur
inhumatum. in quo septe
insidie sancto corpori sunt
constructe. Erat enim in pre
libato cenobio hohen
burc. nunc abbatissa nomine
werendrudis. que cum beata
athala ibi socialiter vix
erat. Hec obitum eius audi
ens. que sanctitatem vite eius
nouerat. credidit se sal
uam futuram. si aliquam par
tem reliquiarum illius penes
se haberet. Lco nona.

Mittitur ergo nun
cius audax nomi
ne wernher. qui de noc
te feretrum adiit. et velum
quo tegebatur sublevans.
digito manum dexteram ei

peteret: quia ille stric
to cultro amputauit. et
caute abscedens. sceleri
ter exiuit. Matutinis
g̃ ad sc̃m stephanũ sonã
tib;. accedens se hohenbc̃
puenisse. introiuit: et
dextram corã omnib; ptu
lit dicens. Ecce qđ cõcu
piuim iã teneo. Mira
ergo ammiratione. res sa
cra laudib; excipit: et in
locũ debitũ. cũ lacrimis
deponit. Fur autẽ cãm
sui exponens: abire per
mittit. Expleto itaq; qu
q; ebdomadaz spacio:
sacrũ corpus ibidẽ deuo
tissime sepelit. Cui ce
nobio uiginti annis.
beata adhala pfuit. Om
sr nes anni ei quinquaginta
quatuor. Ad cuĩ tumu
lũ multe miraculoz
uirtutes. celitus facte sr̃.